

Unge. Sterke. Sårbare.

Rapport fra konferansen "Blir alt bra?
Pandemiens konsekvenser for
barn og unge i Norden"

NordForsk

Forord

Pandemiens konsekvenser for barn og unge i Norden

Hvordan påvirket pandemien livskvaliteten til barn og unge i Norden? Det var temaet for konferansen "Blir alt bra? Pandemiens konsekvenser for barn og unge i Norden" som fant sted i Oslo 10. november 2022.

Konferansen ble arrangert av Norges forskningsråd og NordForsk, med støtte fra Kunnskapsdepartementet, og var en del av programmet for Norges formannskap i Nordisk ministerråd.

Forskerne er allerede godt i gang med å undersøke ulike måter pandemien har påvirket barn og unges liv. Samtidig er det fortsatt mye vi ikke vet, og et stort behov for å følge med på den langsiktige utviklingen.

På konferansen møttes representanter for barn og unge, myndigheter og forskere i samtaler om hvordan pandemien har påvirket barn og unges mentale helse, levekår samt skole og utdanning.

En viktig målsetting var å få fram de unges synspunkter på hvordan pandemien påvirket dem og deres jevnaldrende: Hva mener de selv om pandemien konsekvenser, og hva skal til for å hjelpe de unge best mulig videre?

På vegne av arrangørene vil jeg takke alle deltakere for gode, innsiktsfulle og tankevekkende bidrag.

I denne oppsummeringen har vi samlet noen hovedpunkter fra konferansen.

God leselyst!

Arne Flåøyen
Direktør i NordForsk

Ungdomspanel

Konferansen var ikke bare opptatt av å snakke **OM** pandemiens effekt på barn og unge i Norden.

Vi ville også snakke **MED** de det faktisk gjelder.

Vi satte derfor sammen et ungdomspanel med engasjerte ungdommer som selv skulle få lov til å dele hva **DE** mener vi burde snakke mer om og fokusere mer på.

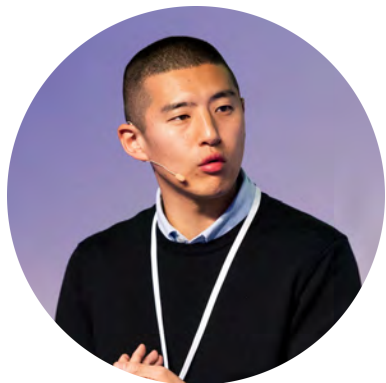
De skulle bidra med egne erfaringer, fra før, under og etter pandemien, og formidle egne synspunkter på innholdet i konferansen.

Ungdomspanelet bestod av:

- Maja Sjögren, Elevernas riksförbund, Sverige
- Theodor Gjerding, SIND Ungdom, Danmark
- Niko Partanen, Finlands Svenska Skolungdomsförbund, Finland

Maja Sjögren: "Allt förändrades på en bråkdel av en sekund, men ett stort problem var att vi unga aldrig var med i processen. Tvärtom förväntades det att vi skulle anpassa oss snabbast. Att inte kunna träffa vänner eller delta i ett socialt liv och samtidigt tappa kunskaper från skolan tror jag kommer att påverka mig resten av livet."

Theodor Gjerding: "Pandemien var for mig en stor omvæltning. Vi får altid at vide, at vi skal være agile og omstillingsparate. Men pludselig blev hele ens hverdag vendt på hovedet, og man vidste ikke helt, hvad man måtte og ikke måtte. Det var enormt stressende at skulle omstille sig til nye regler hver dag."

Niko Partanen: "Personligen drabbade pandemin mig ganska hårt. Skolorna stängdes ganska drastiskt och allt hände på en dag. Allt var stängt. Jag tror att jag och många andra unga fick en känsla där vi tänkte, vad händer nu och vad ska jag göra?"

Sitatene til venstre kom, da de tre deltagere i ungdomspanelet fortalte om, hvordan de oplevede pandemien, og hvordan den har påvirket dem og deres skolekammerater negativt.

Blandt de positive effekter fremhævede de tre paneldeltagere, at pandemien har vist, at det er muligt med mere fleksibilitet i hverdagen, og at den har skabt en bevidsthed om, hvor vigtig, demokratiet er. Og selvom pandemien havde mange negative konsekvenser, så var det også en unik begivenhed, som giver os en enestående mulighed for at tage ved lære, så vi er bedre forberedte, når den næste krise opstår.

Demokratiets betydning blev også fremhævet i ungdomspanelets opsummering af dagen. Alle tre deltagere var desuden begejstrede for den forskning og statistik, som er og bliver gennemført. Dels fordi den på en fin måde understøtter og bekræfter de unges oplevelser, men også fordi, forskning er et godt supplement til hver enkelt barn og unges individuelle oplevelser.

At man måske har undervurderet de unge, som man fornemmede i løbet af dagen, og at det trods alt går bedre end forventet, gav ifølge Maja Sjögren et lille, men forsigtigt håb for fremtiden.

[Se video av ungdomspanel del 1](#)

[Se video av ungdomspanel del 2](#)

Kjersti Toppe

Se video

Barne- og familieminister i Norge

“Barn og unge ble nok hardere rammet av smitteverntiltakene enn av smitten.”

Da pandemien rammet Norden, var det mye snakk om å skjerme de eldre. Det var mindre snakk om barn og unge. De var unge og friske, og ville tåle dette bra. Senere rapportering var tydelig på at barn og unge ikke ble skjermet i tilstrekkelig grad under pandemien.

Smitteverntiltakene rammet barn og unge hardt. Det ble hjemmeundervisning og fritidsaktiviteter ble avviklet. Mange ble ensomme i eget hjem. Det er forskjell på hva du går glipp av i løpet av et år, når du er 16 og når du er 45. For noen var det håndterbart, mens andre hadde en vanskelig tid.

Foreløpig har vi noe kunnskap om hvordan pandemien påvirket livene til barn og unge. Vi vet at den førte til redusert sosial kontakt og bortfall av viktige aktiviteter. Det sier seg selv at dette kan få langtidseffekter for barn og unge. Men det er fortsatt usikkert

hvilke konsekvenser smitteverntiltakene og pandemien vil ha, og hva vi burde gjort annerledes. Dette er viktig å få kunnskap om, for det er ikke usannsynlig at vi vil oppleve dette igjen.

Det er mye læring for myndighetene å få lære mer om pandemiens konsekvenser, og her har forskerne en helt sentral rolle. Jeg er glad for forskningsprosjektene som er på gang.

Barn har rett til å medvirke i saker som angår dem selv. Også her har vi lært av pandemien, myndighetene må legge til rette for barn og unges medvirkning. Det bidrar til å styrke demokratiet, fellesskapet og engasjementet hos de unge. Og det er veldig positivt at dere på denne konferansen har gitt de unge en så stor plass.

Lykke til med konferansen!

#mentalhelse

Når det gjelder mental helse, ser det ut til at barn og unge betalte en stor pris for pandemiens restriksjoner i Norden.

Under pandemien opplevde mange barn og unge begrensede muligheter til å delta på skole og i fritidsaktiviteter. Pandemien førte også til en nedgang i daglig fysisk aktivitet, og lavere deltakelse i idrett og kunstneriske hobbyer.

Dette har sannsynligvis påvirket evnen til å skape og opprettholde vennskap, en følelse av mening og fellesskap. Det ble også meldt om bekymringer for barn som vokste opp i hjem med omsorgssvikt, vold og overgrep. De som virkelig hadde behov for at skoler og fritidsaktiviteter var tilgjengelige. I den kommende delen skal vi høre mer om disse temaene. Hvordan pandemien påvirket barn og unges mentale helse og levekår.

Tale Maria Krohn Engvik
åpnet på tampen av 2016
snapchatkontoen "**Helsesista**"
i Norge.

Tale setter fokus på det å ha det
vanskelig inni seg og våge å be
om hjelp.

Hun fikk mange henvendelser fra
unge under pandemien, og
mange av meldingene gjorde
sterkt inntrykk på henne.

Før konferansen henvendte hun
seg til sine følgere på Snapchat og
ba om dem fortelle hvordan de
opplevde pandemien og tiden
etterpå.

Bla videre, så kan du lese noen av
tilbakemeldingene hun fikk

Fra en mamma:

Vår datter klarte aldri å komme tilbake etter nedstenging og pandemi. Hun hadde noe skolevegring før landet stengte, og tiltak var på vei. Men etter at skolen åpnet igjen har hun ikke klart å gå. Blant annet sterk sosial angst osv. Vi opplevde allerede høsten 2020 at hjelpeapparatet ikke aksepterte pandemi og nedstenging som en årsak til at det er så låst. Det måtte være oss foreldre, eller noe annet fryktelig galt i veien, ikke skolevegring som eskalerte pga pandemi. Dermed ble fokus også på å komme tilbake fortest mulig, mye press osv., men ingen snakket om pandemi, unntatt jenta selv. Over to år senere er hun fortsatt hjemme, uten adekvat hjelp, BUP er sprengt, skolen gjør så godt de kan med knappe ressurser osv. Men synes det er skummelt alt det kan virke som om pandemien er på vei ut av årsaksbildet. Barn og unge kaster det ikke fra seg så fort...

Fra en jente

jeg fikk spiseforstyrrelser og ble depriment

Fra en jente

Koronapandemien har gjort det vanskeligere sosialt for meg... pga hjemmeskolen syns jeg det er vanskeligere å ta kontakt og bli kjent med nye folk

Fra en gutt

Hadde det bra under pandemien, jeg liker å være alene og spille gitar, lage musikk osv. men etter tiltakene ble det vanskelig for meg å komme inn i vaner igjen og stå opp til riktig tid. Det er slike små ting som plager meg fra dag til dag pga pandemien

Fra en jente

Skal jeg være helt ærlig så savner jeg hjemmeskole, da vi kunne gjøre hva vi ville når vi var ferdig med skolearbeid.. Men det er også godt å være sosial sammen med andre når vi er på skolen. Jeg følte ikke så veldig stor påvirkning av pandemien for å være helt ærlig ❤️

Fra en jente:

Koronapandemien for min del ødela store deler av russetiden, sommerferien og videre utdanning. Det bidro til at jeg fikk helt enormt ille angstplager, og isolerte meg hele døgnet med unntak av når jeg var nødt til å dra på arbeid. Og selv om jeg isolerte meg endte det med at jeg til slutt fikk selve viruset selv å ble veldig dårlig, det hjalp ikke akkurat på angsten det heller.. ikke nok med at angstplagene var så ille, jeg ble satt på antidepressiva som skulle hjelpe men med pandemien pågående så ble det ikke bedre. Så med andre ord, så har pandemien endret meg personlig og vært veldig ødeleggende for meg og mitt liv..

Se video

Fra en jente

Ett ord: ensomhet

David Gyllenberg

Specialistläkare i ungdomspsykiatri och biträdande professor, Åbo universitet

Se video

“Pandemin var en samhällelig kris, och för tillfället har vi flera övriga samhälleliga kriser som kanske kommer påverka den mental hälsan, som ökande levnadskostnader, oron för krig och klimatförändringarna.”

David Gyllenberg presenterade resultat från sin forskning om förändringar i barns och ungas psykiska problem under covid-pandemin i Finland.

De viktigaste fynden som Gyllenberg och hans forskargrupp kom fram till var att utvecklingen av antalet 18-åriga män i Finland med ångest och depression samt beteendeproblem var ganska stabil under en period av 20 år fram till 2019.

Efter utbrottet av pandemin ökade dock antalet unga med ångest och depression med så mycket som 41 procent. Översatt till rena siffror var det en ökning med nästan 2 000 unga med ångest- och depressionsdiagnoser.

Gyllenberg pekade därför på behovet av mer

resurser för psykiatrivården. Gyllenberg menade också att man måste titta på hur sjukvården kan behöva anpassa sig i framtiden till snabba och plötsliga förändringar, så som pandemin.

Gyllenberg betonade samtidigt att det är lite mer oklart vad som egentligen orsakat det ökande antalet unga med ångest- och depressionsdiagnoser. Är det på grund av restriktionerna eller var det något annat som hörde ihop med pandemin som orsakade det ökande antalet diagnoser?

Samtidigt vet vi fortfarande inte de långsiktiga konsekvenserna av pandemin och hur de kommer att påverka den mentala hälsan.

Benedikte-Marie Lio

Styremedlem i Mental Helse Ungdom, Norge

[Se video](#)

Benedikte-Marie Lio delte resultater fra rapporten Status Ung 2022, der Mental Helse Ungdom i Norge for første gang har gjennomført en stor undersøkelse blant 5518 unge mellom 16 og 36 år i Norge.

Deres studie viser at 79 prosent av de spurte opplever at pandemien har påvirket dem negativt i større eller mindre grad. Samtidig har 67 prosent opplevd positive effekter av pandemien.

Pandemien har også ført til økte psykiske utfordringer, mens mange har opplevd psykiske utfordringer for første gang. Rapporten viser at unge mennesker opplever et økende antall bekymringer, ensomhet, konsentrasjonsvansker og angstsymptomer som følge av pandemien.

Lio fremhevet spesielt svarene om ensomhet og selvmordsforsøk som bekymringsfulle. Rapporten viser at opplevelsen av ensomhet økte betydelig under pandemien. En stor del av ungdommene har sittet alene fordi mange naturlige møtepunkter har forsvunnet.

Antallet selvmordsforsøk økte også, viser rapporten. 7,8 prosent av de spurte har hatt et selvmordsforsøk under pandemien, 6,1 prosent har forsøkt å ta sitt eget liv flere ganger, og 50 prosent har hatt selvmordstanker.

Men mange unge føler også at pandemien hadde positive sider. Det ga dem en pause fra "hverdagen", førte til mindre stress, mindre forbruk av alkohol, mindre press fra samfunnet og færre sosiale vanskeligheter.

Heid Nøkleby

Forsker, Folkehelseinstituttet i Norge

[Se video](#)

Folkehelseinstituttet i Norge har under og etter pandemien laget en rekke forskningsoppsummering om pandemiens konsekvenser. Heid Nøkleby fokuserte her spesielt på familieforhold, vold og barnevern.

24 studier fra blant annet Norge, USA, Nederland, Storbritannia og Canada viser en nedgang i antall anmeldelser om vold mot barn og unge under nedstengningen. Basert på andre studier er det imidlertid høyst usannsynlig at det har vært en nedgang i begått vold.

Studiene viser også en klar nedgang i antall bekymringsmeldinger fra skoler og barnehager til barnevern og sosialtjenester under nedstengningen. Dette skyldes trolig manglende eller begrenset kontakt mellom skole- og barnetjenesten og barn og unge under pandemien.

FHI undersøkte også hvilke faktorer som har gjort barn og unge mer sårbare under pandemien.

Her viste studiene at COVID-19 førte til frykt for smitte hos både en selv og ens nærmeste. Foreldres eventuelle tap av inntekt og jobb påvirket også de unge negativt. Barn og unge opplevde også negative konsekvenser av manglende tjenester fra barnevern, familievern, skole og barnehage.

Mangel på støtte, avlastning eller bistand i hjemmet hadde også negative konsekvenser. Barn og unge fra familier med lav sosioøkonomisk status, minoritetsspråklig bakgrunn, dårlige levekår og de som har hatt kontakt med sosialtjenesten kom også dårligere ut.

Den siste sårbarhetsfaktoren handlet om barn med spesielle behov. Her viser studiene at barn med atferdsproblemer, utviklingsforstyrrelser, skolevegring, eller som hadde opplevd mobbing, også har blitt verre.

Rasmus Emborg

Præsident for Ungdommens Nordiske Råd

[Se video](#)

“Vi har som ungdom givet afkald på mere end fritidsfornøjelser og fester. Vi har mistet vores praktikpladser, vi har droppet ud af vores uddannelser, og så har vi gået glip af de sociale erfaringer, vi skulle bygge resten af vores liv på.”

Rasmus Emborg peger på tre af de ting, der ifølge ham har skabt det, han kalder mistrivselssamfundet.

1. Præstationens rolle i vores samfund. I dag vægter vi karakterer i skolen over karakter som person. Hvad nytter det at være god til algebra, hvis du græder dig selv i søvn om natten?, spørger Rasmus Emborg.

2. Hæsblesende tempo i en grænseløs verden. Vi har et overflødighedshorn af muligheder. En af de største løgne, min

generation har fået at vide, det er, at vi kan blive alt, hvis bare vi arbejder hårdt nok for det. Det er velmente råd, men det har haft alvorlige konsekvenser.

3. Tabet af fællesskaber. Vi har brug for flere fællesrum for unge, hvor man kan glemme sig selv og blive klædt på til livet. Det kan være gennem et fritidsjob, i en ungdomsklub, på folkehøjskoler.

#skoleogutdanning

Under pandemien ble mange nordiske skoler stengt og vi ble kjent med begrepet "hjemmeundervisning".

Stengte skoler skapte nye utfordringer for både elever, lærere og foreldre. Skolene måtte kaste seg rundt og finne nye undervisningsmetoder, samtidig som de skulle ta hensyn til både barnas læringskrav og trivsel.

Tidlig forskning tyder på at dette ikke fungerte like godt for alle.

Forskjeller i levekår, og faktorer som boligens størrelse og miljøstandard, befolkningstetthet og evne til å arbeide og studere uforstyrret, har sannsynligvis påvirket skoleprestasjoner så vel som helse og velferd.

Effektene av digital læring på for eksempel motivasjon og resultater av undervisning må derfor ses i lys av forskjeller og ulikheter når det gjelder faktorer som sosioøkonomisk status, etnisk opprinnelse, segregering og familiers helse og velferd.

Marte Blikstad-Balas

Se video

Professor, Universitetet i Oslo og nestleder for forskningsprosjektet QUINT

Nedstengningen av de nordiske skolene under pandemien skapte nye utfordringer for både elever, lærere og foreldre.

Skolene måtte kaste seg rundt og finne på nye undervisningsmetoder, samtidig som de tok hensyn til både barnas læringskrav og trivsel.

Tidlig forskning fra det nordiske senteret Quality in Nordic Teaching (QUINT) viser at hjemmeskole ikke fungerte like bra for alle, ifølge Blikstad-Balas. Det er stor variasjon i hvilke utdanningsopplegg skolene har fått på plass, og hvordan foreldrene har opplevd disse.

Hennes viktigste poeng var derfor at hjemmeundervisning ikke er én ting, men har blitt praktisert svært forskjellig og fungert forskjellig i hvert enkelt hjem.

Det var også store forskjeller i hvor mye kontakt de eldste og yngste elevene hadde med læreren sin. Av ulike årsaker var det de eldste elevene som hadde hyppigst kontakt med lærerne sine. 71 prosent hadde dermed kontakt med læreren sin minst én gang daglig. Derimot hadde over 50 prosent av de yngste elevene sjeldnere kontakt med læreren enn 3 ganger i uken.

Når det gjelder undervisningsmetoder under hjemmeskolen viser forskningen at det på alle skoletrinn har vært svært høy grad av oppgaveløsning og individuelt arbeid. Generelt sett var det lite kreativ eller nyskapende bruk av digitale verktøy, og dermed var det ikke like mye rom for sosial interaksjon og gruppearbeid mellom elevene.

Aslak Husby

Leder av Elevorganisasjonen i Norge

[Se video](#)

Under pandemien var det opp til hver enkelt kommune å vurdere om skoler skulle legges ned. Det gjorde at skolene i Oslo ble stengt i mye større grad enn på landet. Til tross for det, var stengte skoler noe som alle elever følte konsekvensene av. For dermed mistet vi skolen som sosial arena.

Ifølge Husby har misnøyen blant elevene økt over flere år, og flere gruer seg til skolen og har det verre. Denne trenden ble forsterket under pandemien, ettersom barrieren for sosial kontakt ble større og større med stengte skoler:

"I et klasserom er alle elevene samlet, og du har en lærer som kan sørge for at alle elevene blir inkludert. Men barrieren for å snakke med skolekamerater ble større

under nedstengningen. Og det at man ikke hadde voksne til å sørge for at alle kunne delta, bidro også til å øke misnøyen".

Konsekvensene av å miste skolen som sosial arena er store. Etter endt skolegang har elevene en svekket evne til å ta vare på og snakke med andre. Ifølge Husby kan man allerede føle at skoleelever er mer isolerte og tar seg mest av seg selv, da de ikke har lært å ta vare på fellesskapet.

For at vi elever skal ha det bra, må vi først og fremst være på skolen, sa han.

Elevorganisasjonen mener derfor at nedleggelsen av skolene under pandemien var feil og at hjemmeskolen var for dårlig.

Halvard Hølleland

[Se video](#)

Statssekretær, Kunnskapsdepartementet i Norge

Mennesker er flokkdyr, og små og store fellesskap gir livene våre mening. De skaper tilhørighet og samhold. Den norske enhetsskolen er et av de viktigste fellesskapene vi har.

Pandemien påvirket opplæringstilbudet, og førte til store innskrenkninger for barn og unge. Men heldigvis tyder en del undersøkelser på at ungdom likevel har taklet pandemien bra.

“Vi har ikke sett veldig store utslag av pandemien på målbare læringsresultater, for eksempel nasjonale prøver,” sa Hølleland.

“Det kan tyde på at pandemien ikke har påvirket læringen så mye som vi kanskje fryktet. Og det viser at de ansatte ved skolene har gjort en formidabel innsats. Og at norske elever faktisk fikk et opplæringstilbud, i motsetning til elever i andre land, hvor skolene var stengt i lengre perioder.”

Vi vet likevel at pandemien rammet noen grupper mer enn andre, og at den rammet sosialt skjevt.

Hølleland la vekt på at regjeringen valgte å følge anbefalingene fra Koronakommisjonen og utvalget som så på skolene etter pandemien.

Blant annet:

- Myndighetene skal følge utviklingen og iverksette tiltak for å kompensere for manglende læring i den grad det er mulig og nødvendig.
- Mer målrettede tiltak og satsinger på bestemte områder.
- At myndighetene samler kunnskap om konsekvensene etter hvert som tiden går.

Når det gjelder den siste anbefalingen, nevnte Hølleland at regjeringen har satt i gang ulike tiltak og forskningsprosjekter, som skal se på kunnskap om konsekvensene av pandemien på lengre sikt.

Cecilia Huhtala

[Se video](#)

Ordförande för Finlands Svenska Skolungdomsförbund

“Vi har kanske en bra utbildning, men den är långt från perfekt.”

När pandemin kom till Finland våren 2020 stängdes skolorna ner.

Kvaliteten på utbildningen påverkades mycket negativt och det fanns det stora regionala skillnader i hur mycket skolor stängdes.

Finlands Svenska Skolungdomsförbund (FSS) undersökte hur eleverna upplevde hemskolan våren 2020. Resultaten visade att eleverna påverkades negativt och kände sig stressade och osäkra inför situationen.

En grupp som särskilt drabbades var de som studerade på yrkesskolor, som läser praktiska ämnen och som är beroende av fysiskt deltagande i undervisningen. Kvaliteten på deras undervisning blev mycket svag.

Nyligen genomförda studier har visat att det har funnits positiva aspekter av skolan under pandemin, men att de negativa har varit mycket negativa.

Konsekvenserna av pandemin i Finland har skapat social trötthet bland barn och unga, psykisk utsatthet och oro.

Men de regionala skillnaderna är stora och i de områden där skolor inte stängts lika mycket har vissa unga haft det bättre.

Positiva erfarenheter från pandemin har varit att du har fått en större förståelse för kriser, du har blivit mer flexibel och du har fokuserat på vikten av läromedel.

Del 3:

#bliraltbra

Hva skal til for at alt blir bra?

Den norske Ungdata-undersøkelsen tyder på at de fleste unge mennesker taklet pandemien ganske bra. Men vi må ta vare på de organiserte og fysiske fellesskaper, og sikre at barn og unge blir hørt, inkludert og ivaretatt ved neste krise.

Anders Bakken

Se video

Forsker ved OsloMet og leder av Ungdatasenteret

Hvert år svarer mer enn 100.000 barn og unge på hvordan de har det i Ungdata-undersøkelsen. Med data fra før, under og etter pandemien har gitt et godt grunnlag for å studere pandemiens konsekvenser for barn og unge.

Resultatene fra årets undersøkelse er ganske entydige. Ungdom opplevde at det var en krevende tid, flere følte seg ensomme og triste, men det var også stor variasjon. Noen mente det var den beste tiden de hadde hatt.

Når de spurte unge mennesker hvordan de har det akkurat nå, slik at de kunne sammenligne hvordan ungdommene hadde det før, under og etter pandemien, er det påfallende hvor like resultatene er over tid. Forskerne hadde forventet en økning i psykiske helseplager og at færre hadde en positiv hverdag, men det er stabiliteten i funnene som er mest påfallende.

Allerede før pandemien var det mange som opplevde at ungdommen var vanskelig.

De aller fleste unge mennesker har dermed taklet pandemien ganske bra. Hvorfor ble det ikke verre?

Pandemien har hatt både plusser og minuser. Under nedstengningen opplevde noen ungdom at det var fantastisk at de kunne ligge under dynen og følge timene digitalt. De litt ensomme visste at andre var i samme situasjon. Og flere gjorde hyggelige ting sammen med familien.

De digitale mulighetene under pandemien gjorde at mange møttes digitalt og hadde gode digitale relasjoner til hverandre.

“Mange unge er sårbare, men ungdommer er også robuste, så det handler også om hvilket blick vi har på ungdommene”, sier Bakken. “Har vi bare sårbarhetens briller, overser vi at det er rikelig med kraft og energi i de unge.”

Christine Ravn Lund

Forkvinde i Dansk Ungdoms Fællesråd

[Se video](#)

Unge er ansvarlige, gode til at tage ansvar, og de er fællesskabsorienterede, indledte Christine Ravn Lund.

Dansk Ungdoms Fællesråd lavede en undersøgelse tilbage i 2019, som viste, at allerede før pandemien var der udbredt grad af mistrivsel blandt unge.

De fysiske fællesskaber er vigtige. Begrænsningerne i det fysiske sociale liv under pandemien har tydeliggjort vigtigheden af de fysiske fællesskaber for børn og unges trivsel.

Unge oplever, at i de organiserede fællesskaber, fritidsklubben, spejderne, har et frirum, at de kan være sig selv, grine,

sætte sig ud over sig selv. Foreningerne er en vigtig faktor for, at børn og unge har det godt og trives og føler, de har et meningsfuldt ungdomsliv.

Pandemien har udfordret fællesskaberne og foreningerne og sat dem under pres. Mange organisationer har oplevet medlemsnedgang siden pandemien.

I Dansk Ungdoms Fællesråd vil de gerne vende den udvikling og har derfor igangsat en genforeningsindsats, som har fokus på motivation og trivsel hos de frivillige i organisationerne.

Inga Bejer Engh

Barneombud i Norge

Se video

Vi vet egentlig ikke helt konsekvensene av pandemien. Vi snakker om konsekvenser som er ikke-kvantifiserbare i dag, og som vi først kommer til å se om lang tid.

Men det vi vet, er at de som hadde det vanskelig før pandemien, også hadde det vanskelig mens den sto på.

Barneombudet jobber med å tenke konsekvenser for barn. Da skolene ble stengt tenkte de: Hva skjer med barna som har skolen som det eneste stabile de har i livet? Og tenker myndighetene på å følge de rettsreglene som gjelder når man fjerner den grunnleggende rettigheten til å ta utdanning?

Hvis du må gripe inn i grunnleggende rettigheter, så må du følge rettsreglene som sier at du ikke skal gripe inn hvis de ikke er forholdsmessige, de skal være nødvendige, og du skal vurdere kompenserende tiltak.

For å vurdere forholdsmessighet må du ha kunnskap om konsekvensene.

Norske myndigheter gjennomførte ikke tilstrekkelig risikovurdering på tvers av sektorene, da skolene la ned på grunn av manglende kunnskap. Ved starten av pandemien mislyktes kompenserende tiltak for å gjøre noe for å dempe konsekvensene.

Norge har en bestemmelse i Grunnloven som sier at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i alle avgjørelser som berører barn. Den ble ikke fulgt tilstrekkelig under pandemien.

Bejer Enghs hovedbudskap var at barnefaglig kompetanse må inn i beredskapsutvalgene, slik at de som sitter og tar beslutninger av stor samfunnsmessig betydning har kunnskap utover egen sektor.

Sist, men ikke minst: Vi må lytte til barna. Da vil myndighetene kunne treffe bedre med tiltakene.

Merethe Løberg

Se video

Seniorrådgiver ved Nordens Velfærdscenter i Stockholm

Nordens Velfærdscenter arbejder med børn og unges levevilkår i Norden.

Nordens Velfærdscenter har et projekt, som løber fra 2021 til 2024, om konsekvenser af koronakrisen for børn og unges ret til at blive hørt i skolen og fritiden.

De har sammensat et ekspertpanel bestående af voksne og unge.

En konklusion er, at de medvirkningsordninger, som findes, blev i lille grad inddraget under pandemien. Elever, ungdomsråd i kommuner og studenterråd blev ifølge ekspertpanelet tilsidesat.

Ekspertgruppens formål er derfor at finde ud af, hvordan man sikrer, at børn og unge bliver inddraget i krisetider for

at varetage deres interesser. Hvordan skal vi benytte de eksisterende ungdomsstrukturer, når det virkelig gælder?

Der har været arrangeret fokusgrupper, workshop og et webinar for at indhente information og kundskab.

Blandt deltagerne er nationale paraplyorganisationer for børne- og ungdomsorganisationer, lokale og nationale ungdomsråd, elevråd og studenterorganisationer.

Det hele skal munde ud i håndbogen "Nordic handbook for involving young in crises".

Læs mere om projektet på side 24.

Møte med Kronprinsessen

H.K.H. Kronprinsesse Mette-Marit var til stede på siste del av konferansen.

Etter at konferansen var ferdig, møtte hun flere av de unge deltakerne til en samtale, sammen med ordfører i Oslo, Marianne Borgen.

[Kongehusets omtale av Kronprinsessens deltakelse på konferansen.](#)

Konferansen og denne rapporten er et av mange steg for å finne ut av pandemiens konsekvenser for barn og unge. Her er to andre initiativer som skal bidra til å kaste lys over temaet.

Utlysning om forskning:

Välfärd bland barn och unga i den post-pandemiska Norden

De nordiska länderna samarbetar genom NordForsk för att finansiera ny nordisk forskning om situationen för barn och unga efter pandemin

Forskningen kan handla om pandemins konsekvenser för barn och unga, om åtgärder för att förbättra situationen eller hur motståndskraften kan öka i samhället inför kommande kriser

[Läs mer om utlysningen](#)

Nordisk prosjekt:

Barn og unges muligheter for deltakelse og utvikling i kjølvannet av covid-19 pandemien

Nordens velferdssenter skal lede et fireårig nordisk samarbeidsprosjekt, om barn og unges rett til og muligheter for deltakelse og innflytelse under koronakrisen.

Forskning, kartlegginger og politiske virkemidler er tatt i bruk for å undersøke og avdemte konsekvensen for barn og unge i de Nordiske landene. I prosjektet skal kunnskapen deles, formidles og videreutvikles.

[Les mer om prosjektet](#)

Alle foto: Frode Nguyen-Menes / Kite
Kommunikasjon og event

Program, informasjon om innlederne og hele
konferansevideoen finner du på
[arrangementssiden for konferansen](#).

Utgitt av NordForsk
Desember 2022
[nordforsk.org](#)

Pandemiens konsekvenser for barn og unge i Norden